

Cyngor Cymuned Llanystumdwy

Rhaglen waith y Cyngor - nos Iau, 2 o Dachwedd 2023 yn brydlon am 7:00 y.h. yn Ystafell Myrddin, Neuadd Goffa Chwilog, a drwy Zoom (gellir cael mynediad i'r cyfarfod drwy gysylltu ar ebost hefo'r Clerc.

1. Ymddiheuriadau.

2. Cyflwyno a chadarnhau cofnodion cyfarfod y Cyngor a gynhaliwyd ar 5ed o Hydref 2023.

3. Llofnodi cadarnhâd taliadau BACS yn dilyn cyfarfod 5ed o Hydref 2023.

4. Datgan buddiant personol.

5. Adroddiad Blynyddol - 01.04.2022 - 31.03.2023 - bydd Clerc wedi gwneud drafft ohono yn ystod y mis Tachwedd fel y bydd yn barod erbyn cyfarfod mis Rhagfyr.

6. Materion gan Cyngor Gwynedd

7. Cyfyngiadau parcio arfaethedig - peintio llinellau melyn o flaen Golchdy Afonwen, ac wrth droi mewn i stâd Cae Capel, Chwilog - bydd cyfle i'r cyhoedd roi sylwadau am 28 diwrnod o'r 18.10.2023 ymlaen.

8. Cyngor Gwynedd - ceisiadau cynllunio yn y gymuned

a) Cais Cynllunio rhif: C23/0792/41/LL: Bourne Leisure Ltd, Hafan Y Môr, Chwilog
Bwriad: Gosod uned Chopstix

b) Cais Cynllunio rhif: C23/0794/41/RA - Cae Bodlondeb, ger Ael y Bryn, Chwilog
Bwriad: Rhyddhau amod 9 (Llysiau'r Dial) ar ganiatâd cynllunio C20/0673/41/MG am ddatblygiad tai ar y safle.

9. Canllawiau Grant Cynlluniau Bwyd a Chroeso Cynnes

Bydd uchafswm grant o £3000.00 ar gael, drwy cistgwynedd@gwynedd.llyw.cymru tuag at gynlluniau bwyd. Mae Alys Lloyd Jones, Cyngor Gwynedd yn gallu rhoi arweiniad hefo gwneud y cais.

10. Digwyddiad ar y cyd rhwng Un Llais Cymru ac SLCC - Dydd Mercher 08.11.2023, yn rhithiol drwy'r dydd gyda nifer o siaradwyr yn cymryd rhan. Cost £60.00 i gynghorwyr a chlercod.

11. Cynnig - Diwygio Amodau Tai Teg - derbyniwyd un ymateb yn dilyn ein cyfarfod diwethaf, a bydd y Clerc yn anfon yr ymateb ymlaen at y Cynghorydd Jina Gwyrfai yn dilyn y cyfarfod yma.

Eglurwyd nad oedd gennym enghreifftiau penodol, ond ein bod yn gwybod am sawl un yn yr ardal sydd yn methu prynu na rhentu tŷ yn oherwydd fod y gost yn llawer rhy uchel. Nodwyd fod sawl un wedi ceisio prynu tŷ ond wedi colli'r eiddo ar y funud olaf oherwydd fod prynwyr hefo arian parod yn ei prynu ac yn ei troi yn lety gwyliau.

Y tu hwnt i'r ardal yma, mae'r broblem o bosib yn waeth oherwydd fod pobl yn gorfod symud o'r ardal er mwyn gallu prynu tŷ.

- O ran Tai Teg, nid oes ganddynt lawer o dai yn yr ardal yma, fel arfer maent yn Nghaernarfon neu Bangor.
- Deallir fod y broses o brynu tŷ drwy Tai Teg araf iawn, ond mae hyn wedi bod yn beth posif i rai yn y pendraw, oherwydd ei fod yn golygu ei bod yn bosib prynu tŷ mewn pentref lleol.

12. Sefyllfa Twristiaeth yn yr ardal

Derbyniwyd ymholiad gan Cyngor Cymuned Llannor at wasanaeth Polisi Cynllunio, Cyngor Gwynedd, yn holi am farn Cynghorau Cymuned a Thref cyfagos ar y sefyllfa.

Fe wnaeth y Cynghorwyr Rhys Tudur a Miriam Williams ddrafftio yr ymateb isod i'r pwyntiau canlynol, a bydd y Clerc yn gallu anfon yr ymateb ymlaen at Glerc Cyngor Cymuned Llannor yn dilyn y cyfarfod.

“Parthed: Sefyllfa twristiaeth yn yr ardal.

Yn dilyn cyfarfod Cyngor Cymuned Llanystumdwy ar y 5ed o Hydref 2023, trafodwyd sefyllfa twristiaeth yn yr ardal, gan nodi yr ymateb isod i'r 3 cwestiwn y gwnaethoch ei ofyn.

Ymateb i gwestiwn 1: A yw'r ddarpariaeth ar gyfer ymwelwyr yn yr ardal yn mynd i gyfeiriad gorddarpariaeth ac a yw dal i ganiatau ceisiadau yn rhoi pwysau ar isadeiledd sydd eisoes yn annigonol?

Ydi, heb os. Mae gor-dwristiaeth yn broblem yn yr ardal hwn ac mewn ardaloedd cyfagos. Rhaid i rywbeth newid neu fydd y broblem yn parhau i greu trafferthion ac yn parhau i niweidio ein cymunedau bregus. Mae'n wir dweud fod cynydd sylweddol wedi bod yn nifer yr ymwelwyr, a'r llety sydd ar gael i ymwelwyr, yn yr ardal ers sawl blwyddyn bellach. Mae poblogaeth yr ardal yn cynyddu'n sylweddol yn ystod prif dymor yr haf, gan osod pwysau ychwanegol ar bob math o isadeiledd, o archfarchnadau bwyd i ysbytai a gwasanaethau iechyd. O ystyried y nifer o feysydd carafanau a'u maint a'u graddfa, mae'n bosib bod poblogaeth yr ardal yn treblu yn ystod gwyliau'r haf. Yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni, a chyda phwysau ychwanegol ar holl wasanaethau cyhoeddus, mae'r broblem yn dwyshau yn arw. Credwn hefyd bod Polisiau Cynllunio cyfredol y Cyngor yn rhoi rhwydd hant i or-ddatblygu. Gwyddom nad oes gan y Cyngor unrhyw bolisi ar gyfer diffinio gormodedd ac i atal gormodedd o safleoedd carafanau symudol.

Mae dadl gref dros y ffaith nad cynyddu'r isadeiledd er mwyn caniatáu gofod a strwythurau i ragor o ymwelwyr yw'r ateb synhwyrol yn yr achos hwn. Byddai hynny yn cael effaith andwyol ar ein cymunedau; ar ein trigolion lleol sydd eisoes yn ei chael hi'n anodd dod o hyd i gartrefi (rhent neu rhai i'w prynu; ein hysgolion gwledig; ein hiaith, ein diwylliant a'n traddodiadau.

Dylid chwilio am ffyrdd amgenach o sicrhau fod modd croesawu ymwelwyr yma, ond heb fod hynny ar draul trigolion a busnesau lleol sydd yn byw yma drwy'r flwyddyn; yn ddibynnol ar isadeiledd ein hardal drwy'r flwyddyn; yn cyfranu at yr economi leol drwy'r flwyddyn ac yn wynebu effeithiau dinistriol gor-dwristiaeth drwy'r flwyddyn. Dylid archwilio dulliau twristiaeth gynladwy; rhai sy'n sicrhau fod cymunedau yn elwa o dwristiaeth ble bynnag fo hynny'n bosib, ac nid yn cael eu dinistrio o'u herwydd. Mae Cwmni Dolan eisoes wedi gwneud gwaith ymchwil a pheilot sylweddol i'r model hwn, ac mae sawl enghraifft yn yr ardal o fentrau cymdeithasol yn perchnogi eiddo er budd cymunedol, er mwyn cylchredeg arian o fewn yr economi leol ac er mwyn cefnogi busnesau lleol eraill.

Ymateb i gwestiwn 2: Beth yw'r sefyllfa yn ardaloedd y Cynghorau Cymuned cyfagos?

Mae Cyngor Cymuned Llanystumdwy, dros y blynyddoedd diweddar, wedi gwrthod rhai ceisiadau cynllunio ar yr union sail yma, sef bod gorddarpariaeth o fewn ardal y cais cynllunio (e.e cais i ddatblygu

rhagor o feysydd carafanau mewn safle ger Chwilog yn ddiweddar). Pryderwn bod diffiniad polisiau Cyngor Gwynedd ar gyfer gorddarpariaeth yn rhy llac. Enghraifft o hyn oedd barn swyddogion y Cyngor ar gais cynllunio diweddar ger Afonwen am faes carafanau newydd (gyda'r cyfeirnod C21/1038/41/LL). Dyfarnodd swyddogion nad oedd gor-ddarpariaeth o garafanau yn yr ardal er gwaetha'r ffaith bod mwy o garafanau o fewn radiws o ddwy ffilltir o leoliad y cais nag yn unman arall yng Ngwynedd.

Dylid ystyried sawl peth wrth benderfynu cefnogi neu wrthod ceisiadau cynllunio o'r fath gan fod modd canfod sgil effeithiau positif a negatiff e.e cyfleoedd gwaith i fuenesau lleol, cyflogaeth i weithlu lleol, cytundebau gwaith i ddarparwyr gwasanaeth lleol / rhagor o ofod i ddenu ymwelwyr pan fo sawl bwthyn gwyliau eisoes yn wynebu tymhorau tawelach na'r arfer, rhagor o bwysau ar isadeiledd lleol, gormod o gystadleuaeth rhwng busnesau cyfagos ac ati.

Ymateb i gwestiwn 3: Beth yw strategaeth hir dymor Cyngor Gwynedd gyda golwg ar dwristiaeth a'r problemau a ragwelir yn sgil datblygiadau pellach?

Da fyddai clywed ymateb Cyngor Gwynedd i'r cwestiwn hwn".

Materion yn y gymuned.

13. Llanystumdwy

14. **Llun o eglwys a phont Llanystumdwy** – Clerc wedi cysylltu hefo Amgueddfa Lloyd George i gynnig y llun iddynt, ac yn disgwyl ymateb ganddynt.

15. Rhoslan/Ynys

16. Chwilog

17. Pencaenewydd/Sardis

18. Llangybi

- a) **Cae Chwarae** – wedi derbyn adroddiad arall blynyddol gan Fields in Trust 18.09.2023 -ac mae angen trefnu i beintio'r offer fel nad ydynt yn rhydu mwy. Y Clerc wedi gofyn am bris, ond heb dderbyn ateb eto.
- b) Y Clerc wedi cysylltu hefo Nia Hughes, Swyddog Ariannu Cronfa Gymunedol y Loteri ar 19.07.2023. Eglurodd byddai modd gwneud cais am arian hyd at £10,000.00 tuag at wneud gwellianau i'r cae chwarae, ac mae posiblwydd y bydd y ffigwr hwn yn cynyddu i £20,000.00 flwyddyn nesaf. Dywedodd y byddai'n anfon manylion atom. Yn dilyn y cyfarfod fis Medi, gofynwyd i'r Clerc holi tybed a fyddai modd gwneud cais am arian grant eleni a flwyddyn nesaf, ond ni dderbyniwyd ymateb ganddi eto.

19. Materion Ariannol

Adroddiad Ariannol gan y Clerc a'r Swyddog Ariannol Cyfrifol.

Bydd y Clerc yn anfon ebost at y cynghorwyr i gyd cyn y cyfarfod, drwy gynnwys dogfen 'excel' o'r sefyllfa ariannol hyd at 31.10.2023. Mae hyn yn cadw golwg manwl ar y gwariant sydd eisioes wedi ei wneud.

20. **Cegin Gymunedol** - Mae Chwilog am gynnal 5 sesiwn ar y dydd Gwener olaf ym mhob mis rhwng 10 a 12.30, gan gynnig gofod cynnes a phryd o fwyd syml am ddim, mae un eisioes wedi cael ei gynnal ar 27.10.2023. Mae trefniadau ar y gweill fel bod Pencaenewydd hefyd am drefnu rhywbeth cyffelyb.

Bydd angen i bwyllgor Neuadd Llanystumdwy/Plu benderfynu be sy'n digwydd yn Llanystumdwy - mae na £500 yr un ar gael fel y cytunwyd ar gyfer y 3 pentref.

21. **Cyfarfod Cyllid/Busnes** - a gynhaliwyd 05.10.2023. Bydd y Clerc wedi anfon y cofnodion yn dilyn y cyfarfod hwn at y Cynghorwyr i gyd, a'r ddogfen rhagolwg cyllid/cyllideb am y flwyddyn 01.04.2024 - 31.03.2025.

Bydd angen penderfynu os oes angen cynyddu'r praesept o £19,000.00 i £20,000.00 o 01.04.2024 ymlaen, fel ag yr awgrymwyd erbyn mis Ionawr 2024.

22. **Elusen William Ellis** - angen rhoi hysbyseb yn Y Ffynnon ac ar yr hysbysfwrdd yn Llanystumdwy fis Tachwedd, hefo dyddiad cau i dderbyn cais erbyn 28.11.2023. Bydd y ceisiadau yn cael ei trafod yn dilyn y prif gyfarfod nesaf ar 07.12.2023.

23. **Hysbyseb ceisiadau am Gymorth Ariannol** - gan fudiadau o fewn dalgylch y Cyngor. Bydd angen ei roi yn rhifyn Tachwedd a Rhagfyr 2023 o'r Ffynnon, ac ar yr hysbysfyrdau gyda dyddiad cau 15.01.2024.

24. **Taliadau** BACS angen cael ei gwneud yn dilyn y cyfarfod:

26. Cyflog mis Hydref 2023 y Clerc i'w rannu rhwng y Clerc a Chyllid a Thollau EM.

Enw/Rheswm	Swm £	Cyfanswm Taliad net £	Taliad BACS:- £
Cyflog sylfaenol y Clerc, Hydref 2023 35 awr y mis x £12.73 = £445.55	445.55 = Llai treth £89.20 = £356.35	356.35	356.35
Cyllid a Thollau EM Treth ar enillion y Clerc Hydref 2023	446.00 x 20% = £89.20	89.20	89.20
Costau swyddfa'r Clerc Hydref 2023	£26.00	26.00	26.00

Materion hwyr

Bydd angen penderfynu os mai ar y nos Iau **07.12.2023** fydd y cyfarfod nesaf, yn Ystafell Myrddin, Neuadd Goffa Chwilog ac yn rhithiol.

It is possible to get an English translation of any minute, please contact the Clerk.